

*К.А. Ковріга, к.т.н., доц. О.М. Трюхан
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Робота українських залізниць під час введення бойових дій

Україна продовжує експортувати свої товари за допомогою залізничного сполучення з Євросоюзом, попри перешкоди, створені російським вторгненням та блокадою портів. Проблемою стала різна ширина колії та багато інших проблем. Вирішення цих проблем.

З початку війни Росія робить все, щоб знищити залізничну інфраструктуру України. Наносяться сотні ракетних ударів, деякі з них потрапляють у ціль. Але, попри все, залізниця продовжує працювати. Її значення складно переоцінити, адже завдяки їй, вдалося евакуювати величезну кількість людей [1]. Після початку російського вторгнення та блокади портів українські компанії виявилися відрізані від своїх традиційних шляхів експорту. Єдиним доступним каналом для вивезення українського експорту стало залізничне сполучення із Євросоюзом. Проте за пропускнуою спроможністю воно абсолютно незрівнянне з морськими портами.

Головні проблеми та шляхи їх вирішення.

Основною проблемою стала різна ширина української та європейської колії, що не дає змоги перевезти вагони через кордон, а змушує залізничників створювати перевантажувальні центри на кордоні. Також не можна сказати, що на висококонкурентному ринку Європи, куди українські компанії експортували за квотами, чекали українських товарів, тому збути в ЄС великі обсяги було неможливо.

Є ще одна проблема, пов'язана з завантаженістю європейських портів: традиційні клієнти вже заздалегідь законтрактували перевалочні потужності, що створило додаткові труднощі у відвантаженні українського експорту. У березні експорт українських товарів скоротився на половину, але незважаючи на всі ці перешкоди, Україна продовжує успішно відвантажувати свої товари іноземним клієнтам залізницею.

В "Укрзалізниця" зазначають, що на момент початку війни обсяг вантажоперевезень залізницею становив 700 тис. тонн щомісяця, проте з початком бойових дій цей показник упав до 150 тис. тонн. У березні ситуація покращилася, і станом на початок квітня цей показник зріс до 300 тис. тонн на місяць. При цьому через значне падіння обсягів перевезень у країні, головним чином у напрямку морських портів, "Укрзалізниця" змогла вивільнити рухомий склад для експорту. Крім того, із початком бойових дій українськими залізничниками було реквізовано близько 20 тис. вагонів країни-агресора [2].

Основні пріоритетні завдання щодо забезпечення ефективної роботи залізничного транспорту у воєнний час пов'язані з подоланням викликів відносно зміни логістичних шляхів через перекриття агресором морських портів України, та необхідністю підвищення пропускнуої спроможності західних прикордонних переходів, в першу чергу пов'язаної з необхідністю зміни

ширини колії. Також слід відмітити, що ця робота повинна координуватись із західними партнерами, зокрема, з Польщею, Угорщиною, Румунією, Словаччиною щодо модернізації та підвищення пропускнуої спроможності залізничних шляхів відповідних країн для забезпечення можливості прийняти всі запропоновані Україною вантажі [3, с.15].

В УЗ повідомляють, що проблему з різною шириною залізничних колій було вирішено. Навіть якщо в Україні немає вагонів європейського зразка, проте у залізничників є візки, які можуть бути підкочені під українські вагони, щоб перевозити їх по європейській колії. На початок квітня було близько тисячі таких вагонів, і "Укрзалізниця" планує виробляти щомісяця ще 800 візків цього типу.

Це однією проблемою, яка призводить до скорочення експорту, є логістика, а не технічні можливості "Укрзалізниці" щодо навантаження. Незважаючи на те, що "Укрзалізниця" може перевозити до 1 млн тонн вантажів на місяць через прикордонні переходи в напрямку ЄС, їх мало перевезти за кордон - ще потрібно продати ці вантажі. В майбутньому залізничники планують збільшити цей показник до 5 млн тонн на місяць. [2].

Залізниці в Україні були та продовжують бути серйозно пошкоджені під час війни і потребують серйозних ремонтів та відновлювальних робіт. Залізничний транспорт залишається однією з ключових галузей транспортної інфраструктури країни. Одним з головних викликів, що стоять перед українською залізничною галуззю, є реформування системи управління та розширення мережі залізниць. Проблеми залізниць в Україні також включають зношеність технічного обладнання, відсутність інвестицій у модернізацію, недостатню автоматизацію та неефективне використання потужностей. Щоб покращити стан залізничної галузі в Україні, необхідно вирішити ці проблеми, наприклад: шляхом залучення інвестицій, обов'язково треба встановити контроль за інвестиціями, впровадження нових технологій, підвищення ефективності управління та забезпечення високої якості обслуговування пасажирів та вантажів. Також важливо підвищити безпеку руху, запровадити нові стандарти безпеки та підвищити кваліфікацію працівників залізничної галузі.

Першими кроками для вирішення проблем залізниці у воєнний час можуть бути забезпечення безпеки працівників та пасажирів. Для цього необхідно ретельно планувати маршрути та графіки руху поїздів, а також забезпечувати їх охороною від можливих атак. Крім того, необхідно забезпечувати постачання запасних частин та матеріалів, щоб у разі необхідності вони могли бути швидко замінені. Для збереження ефективності перевезень в умовах війни необхідно забезпечити постійний контроль за рухом поїздів та оновлювати їх маршрути у випадку небезпеки. Також можна використовувати спеціальні технології та програмне забезпечення для моніторингу руху поїздів та попередження про можливі небезпеки. Для покращення ефективності та швидкості перевезень в умовах війни можна використовувати ще спеціальні технології, наприклад, новітні рухомі склади, які забезпечують швидкість та безпеку перевезень. Необхідно забезпечити

стійке функціонування техніки та устаткування, проводити їх регулярний ремонт та обслуговування.

Нарешті, важливим кроком для вирішення проблем залізниць під час війни є планування та координація дій залізничних служб, військових та правоохоронних органів та інших відповідних організацій. Необхідно створити механізм співпраці та обміну інформацією між цими органами для швидкого та ефективного реагування на можливі загрози та небезпеки. Можна використовувати спеціальні комунікаційні технології та системи для покращення зв'язку та координації між різними службами. Важливим кроком для вирішення проблем залізниць під час війни є розробка планів евакуації та надання допомоги тим, хто опинився у небезпеці. Необхідно створити систему екстреного реагування та координації дій для надання допомоги тим, хто зазнав збройних нападів або втратив домівок та майно внаслідок війни.

Висновки

Отже, для забезпечення ефективної транспортної інфраструктури та розвитку економіки України, необхідно активно працювати над вирішенням проблем залізничної галузі та забезпечення її відновлення, удосконалення та модернізації в цілому. В умовах війни вирішення проблем залізниць є складним та багатограним завданням, яке потребує комплексного підходу та спільних зусиль різних організацій та владних структур. Необхідно постійно оновлювати стратегії та плани дій відповідно до змінюючої ситуації та використовувати новітні технології та інноваційні рішення для покращення ефективності та безпеки залізничного транспорту. Можна залучати додаткові ресурси та фінансування для відновлення та модернізації залізничної інфраструктури після завершення війни. Це допоможе покращити ефективність та безпеку перевезень, а також забезпечити стійкий розвиток залізничного транспорту в майбутньому.

Список літератури:

1. Залізнична стійкість: життя і робота на залізницях під час війни. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/vukrayini-zaliznytsiya-viyna/32279411.html>
2. Дорога життя. Як залізничники вирішують проблеми логістики українського експорту під час війни. URL: <https://delo.ua/uk/transport/doroga-zittya-yak-zaliznicniki-virisuyut-problemi-logistiki-ukrayinskogo-eksportu-pid-cas-viini-396373/>
3. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Відновлення та розбудова інфраструктури». Липень 2022. 178 с.